

C 653

ZÁRKA. TUD. KÖNYVTÁR
ARCHIVUM
Lekt. sz. 1567

Az 1914. évi 3362/eln. 5. számhoz. Rendeleti Közlöny: a honvédek szabályrendeletek 11. szám.

Sz 2121-2

Tervezet

Leltározva 2010

Határozványok a tartalékos honvéd orvosi kiképzésre.

1. §. Általános határozványok.

1. A tartalékos honvéd orvosi kiképzésnél azon cél tartandó szem előtt, hogy oly gyakorlatilag alkalmazható tartalékos orvosokat nyerjünk, kik nemesak orvosi szaktekintetben, hanem jellemtulajdonságaiknál, gondolkozásmódjuk és erkölcsiüknél, szolgálatban és szolgálaton kívül való fellépésüknél fogva is a honvéd orvosi álláshoz fűzött követelményeknek megfelelnek.

2. A tartalékos honvéd orvosi kiképzés három részre oszlik:

a) az egyévi önkéntes orvosnövendékek kiképzése az arcvonalszolgálatban június 16-tól szeptember 15-ig;

b) az egyévi önkéntes orvosok kiképzése a honvéd egészségügyi intézetekben április 1-től szeptember 30-ig (október 1-től március 31-ig); és

c) az egyévi önkéntes orvosok gyakorlati szolgálatteljesítése a csapatnál október 1-től december 31-ig (április 1-től június 30-ig).

2. §. Az egyévi önkéntes orvosnövendékek kiképzése az arcvonalszolgálatban.

3. Az egyévi önkéntes orvosnövendékek arcvonalszolgálatban való kiképzésének célja, hogy őket katonás fellépésre, katonai fegyelemre és a szolgálati rendre szoktassuk,

2121

a gyakorlati csapatszolgálatba bevezessük és ebben oly mérvben iskolázzuk, hogy mint honvéd orvosok jövődő alkalmazásukban a szükséges tekintéllyel fellépni és az orvosi rendszabályokat a csapatszolgálatba okszerűen beilleszteni képesek legyenek.

DIOS BVSZK 101

4. Az arevonalszolgálatban való kiképzés 3 hónapig tart és két időszakra oszlik:

- a) első katonai kiképzés egyévi önkéntes orvosnövéndéki minőségben június hó 16-tól kezdve 6 héten át;
- b) ehhez csatlakozva: szolgálatteljesítés a századnál.

5. Az első katonai kiképzéshez az egyévi önkéntes orvosnövéndékek június hó 16-ára hivandók be.

Az egyes kerületek (illetve gyaloghadosztályok) összes egyévi önkéntes orvosnövéndékei a létszámnak, valamint az egységes és okszerű kiképzést befolyásoló minden körülménynek figyelembevételével a kerületi (illetve gyaloghadosztály) parancsnokság intézkedése szerint egy vagy több csapattestnél külön osztagokban egyesítendők és az ezekhez szükséges oktatószemélyzet kirendelendő.

Az e tekintetben szükséges intézkedések kiadásához a csapattestek évenként május 15-ig a kerületi (illetve gyaloghadosztály) parancsnokságoknak bejelentik a június 16-án tényleges szolgálatba lépő egyévi önkéntes orvosnövéndékek számát.

Ha egy kerület (illetve gyaloghadosztály) kötelékébe tartozó összes csapattestekhez bevonult egyévi önkéntes orvosnövéndékek száma 20-nál kevesebb, akkor ezen egyévi önkéntes orvosnövéndékek az első katonai kiképzés idejére — a kerületi (illetve gyaloghadosztály) parancsnokságok előzetes megegyezése után — a legközelebbi kerület (illetve gyaloghadosztály) csapattesteihez beoszthatók.

6. A hat hétig tartó első katonai kiképzés a «Gyakorlati Szabályzat a m. kir. honvéd gyalogság számára» idevágó határozványai szerint történjék. A kiképzés célját elsősorban az egyévi önkéntes orvosnövéndékeknek katonás fellépésére

és a katonai önfegyelemre való nevelése képezze; a harcban és a haretéri szolgálatban való kiképzés az egyévi önkéntes orvosnövendékek érdeklődését a csapatok hadi ténykedései iránt felkeltse és a csapatgyakorlatokban való részvételüket tegye lehetővé.

Az első katonai kiképzési időszakban az egyévi önkéntes orvosnövendékek hetenkint négyszer egy-két órán át (este) katonai szaktárgyakban és hetenkint kétszer az egészségügyi segédszolgálatban, az 1. mellékletben megállapított terjedelemben iskolázandók.

Az egyévi önkéntes orvosnövendékek ujonckiképzésével megbízott parancsnok a kiképzés befejeztével minden egyévi önkéntes orvosnövendék kiképzésének elméleti és gyakorlati eredményéről külön rövid jelentést szerkeszt, mely a kiképzést eszközöző csapattest részéről az egyévi önkéntes orvosnövendékek állományilletékes csapattestének megküldendő.

7. Az első katonai kiképzés befejeztével az egyévi önkéntes orvosnövendékek az alosztálynál végzendő szolgálatteljesítés végett állomány illetékes századjukhoz bevonulnak. Miután ezen szolgálatteljesítésnek az a célja, hogy az egyévi önkéntes orvosnövendékek a csapat-szolgálatban jártasságot érjenek el, ennél fogva ezen időszakban kizárólag mint honvédek az arcvonalban alkalmazandók és semmi esetre sem mint egészségügyi segédszemélyzet. Amennyiben ezen időszakban a gyakorlatok lefolyása erre időt és alkalmat nyújt, a századparancsnokok az egyévi önkéntes orvosnövendékekkel oly megbeszéléseket tartanak, melyek alkalmasak arra, hogy bennük a csapat hadi műveleteinek megértése előmozdítottassék.

A csapatgyakorlatok befejezte után az egyévi önkéntes orvosnövendékek a három hónapi arcvonalszolgálatteljesítés végéig csapattestenkint egyesítendő, hogy ismeretük az 1. mellékletben előírt tananyaggal kiegészítettessék.

8. A három hónapi arcvonalszolgálat végeztével az első katonai kiképzés eredményéről szerkesztett jelentés (6. pont, 3. bekezdés) a századparancsnok által — a századtisztekkel

egyértelműleg — a gyakorlati alkalmazhatóságra, jellemtulajdonságaikra, kötelességérzetükre, a szolgálatban és szolgálaton kívül tanusított magatartásukra és a katonai szolgálat iránt mutatott érdeklődésükre vonatkozó adatokkal kiegészítendő. A jelentés mindaddig, míg az egyévi önkéntes orvosnövendék tényleges szolgálatának második részét meg nem kezdi, a csapattestnél őrzendő meg, azután pedig a Véderőtörvény végrehajtására vonatkozó Utasítás I. Rész 94. §. 20. pontja szerint a honvédelmi miniszterhez terjesztendő fel.

3. §. Az egyévi önkéntes orvosok kiképzése a honvéd egészségügyi intézetekben.

A) Tartalékos orvosi iskolák.

9. A tényleges szolgálatukat április 1-én (október 1-én) megkezdő egyévi önkéntes orvosok — a honvédelmi miniszter utasítása szerint — a budapesti honvéd helyőrségi kórházba osztatnak be és az első két hónap alatt a tartalékos orvosi iskolában képeztetnek ki.

A tartalékos honvéd orvosi iskola feletti felügyeletet a budapesti honvéd helyőrségi kórház parancsnoka gyakorolja.

A tartalékos orvosi iskola parancsnokául a honvédelmi miniszter egy törzs-(főtörzs-)orvost jelöl ki, aki egyúttal mint tanár is működik és a nem kikülönített osztályparancsnok fegyelmi fenytő hatalmával ruháztatik fel.

Oktató tisztek gyanánt honvéd orvosok, a szolgálati szabályzat, hadseregszervezet, katonai gyakorlatok, tereptan és a becsületügyekben való magatartás oktatására egy csapat-tiszt, a gazdaszaktközigazgatási szolgálat és a katonai ügyirány oktatására pedig egy gazdaszati tiszt vezényeltetnek.

Az írásbeli-, küldönc- stb. szolgálat ellátására szükséges személyzetet a kórházparancsnokság rendeli ki.

A parancsnok és az oktatótisztek kiválasztásánál nemcsak a szükséges szakismeretekre, hanem ezen szolgálathoz szükséges különös hajlamra és előszeretetre is tekintettel kell lenni. A kiválasztottaknak különös tapintatosságuk által kell kitűnniök és reményt kell nyújtaniok arra, hogy ezen szolgálatban több éven át alkalmazhatók lesznek.

A tartalékos orvosi iskola parancsnoka és az oktatóul kirendelt csapatbiztos ezen alkalmazásuk tartama alatt minden egyéb szolgálat alól felmentendők; a többi oktatóbiztosnak azonban tanári teendőiket ezen iskolában egyéb szolgálatuk csorbítása nélkül kell ellátniok.

10. A tartalékos orvosi iskolában a katonai szolgálatot úgy kell kezelni, mint az alosztályoknál; az egyévi önkéntes orvosokat a katonai szolgálati rend pontos betartására *rendszerezsen* kell nevelni.

Az egyévi önkéntes orvosok *katonai érzése és tiszthez méltó gondolkozása*, bajtársi és szolgálaton kívüli helyes magatartása folytonosan fejlesztendő. Közös étkező létesítése előnyös lesz; az étkezésnél a parancsnok és az oktató tisztek időnkint felváltva jelen legyenek. Az egyévi önkéntes orvosok kiképzésére hivatott összes tisztek kötelesek minden alkalmat felhasználni arra, hogy az egyévi önkéntes orvosok gondolkozásmódjába és jellemébe betekintést és arra befolyást nyerjenek, miért velük szolgálaton kívül is állandó érintkezést tartsanak fenn.

11. Az oktatást akként kell beosztani, hogy a tananyag (2. melléklet) a kiképzési időszak alatt átvehető legyen. Megfelelő magas követelményeket kell támasztani.

Arra kell törekedni, hogy a hallgatók jövődöbeli hivatásuk betöltésében — mint tartalékos orvosok — biztosságot szerezzenek, öntevékenységük, önállóságuk és erélyük fokoztassék.

Az oktatás minden ágában azon alapgondolatnak kell kifejezésre jutni, hogy a jövődö tartalékos honvéd orvosokba a katonailag hazafias szellemet, rendíthetlen kötelességérzést és a betegek iránti igazi emberszeretetet beoltsuk.

12. Az oktatás folyamán megfelelően tekintettel kell lenni azon egyévi önkéntes orvosokra, kik a szolgálati nyelvet esetleg csak hiányosan bírják; a helyes felfogás érdekében a tárgyalt anyagot lehetőleg az egyévi önkéntes orvosok anyanyelvén kell megmagyarázni. Igyekeznii kell azonban, hogy

az egyévi önkéntes orvosok a szolgálati nyelvet a szolgálat igényeinek megfelelően elsajátítsák.

13. A foglalkozási tervezet az iskolaparancsnok javaslata alapján a helyőrségi kórház parancsnoka által állapítandó meg. Foglalkozásra hétköznapokon 6—8 óra fordítandó, mely a gyakorlati iskolázásra és az elméleti oktatásra aránylagosan felosztandó. Vasár- és ünnepnapokon, valamint a katonai ünnepnapokon a szükséghez képest elméleti oktatás 2 órán át tartható. A kiképzés rövid tartamára való tekintettel az időt teljesen ki kell használni.

14. Az oktatás befejezése előtt a hallgatók tanulmányi eredménye bizottságilag megbírálandó.

Az erre hivatott bizottság a kórházparancsnokból mint elnökből, a tartalékos orvosi iskola parancsnokából és a tanárokból álljon.

A tartalékos honvédorvosi elméleti képzettség szóbelileg (a katonai iránytanból és a «Gazdászatközigazgatási szolgálat»-ból írásbelileg) igazolandó. Az igazolás az iskolában tárgyalt valamennyi tantárgyra kiterjedjen.

15. A képzettség a *szolgálati nyelven* igazolandó. Ennél elegendő, ha a hallgatók magukat a szolgálat igényeinek megfelelően megértetni tudják.

Azon egyévi önkéntes orvosoktól tehát, kiknek anyanyelve nem a szolgálati nyelv, sem folyékony, választékos előadást, az írásbeli munkálatoknak pedig tökéletes, nyelvtani helyességét követelni nem szabad. Ily egyévi önkéntes orvosoknak, ha az előbbieken foglalt követelményeknek megfelelnek, azonban azt hiszik, hogy ismereteiket nem a szolgálati, hanem más nyelven kimerítően képesek igazolni, megengedhető, hogy ismereteik előadásának további folyamán anyanyelvüket vagy más, általuk folyékonyabban beszélt nyelvet használhassanak.

16. A kimutatott tudást és képességet minden bizottsági tagnak önállóan kell megbírálni. Erre a célra a tartalékos

orvosi iskola parancsnoka az elbírálandó egyévi önkéntes orvosokról egy névjegyzéket bocsát a bizottsági tagok rendelkezésére; ezen névjegyzék rovattal bírjon mindazon tantárgy részére, melyből az ismeretek igazolandók.

17. A beigazolt tudás értékelésére a következő osztályozó jegyek használandók:

«**Igen jó**» (ig. jó = 4). A tananyag alapelveinek és legfontosabb részeinek bírása s ennek előadása a tanár *különös* támogatása nélkül.

«**Jó**» (jó = 3). A tananyag alapelveinek és legfontosabb részeinek megértése és ismerete s ennek előadása a tanár *csekély* támogatásával.

«**Elégséges**» (elgs. = 2). A tananyag legfontosabb alapelveinek és részeinek megértése és ismerete s ennek előadása a tanár *nagyobb* támogatásával. Ezen osztályozójegy odaitélése által — kivéve azon fontosabb tárgyakat, amelyekre nézve a 19. pont szerint a magasabb értékű osztályzat a legcsekélyebb követelmény — a tancél még épen elértnek jeleztetik.

«**Ki nem elégitő**» (knlgt = 1). Az alapelvek felfogásában bizonytalanság; hézagos és rendszertelen tudás. Ezen osztályzat odaitélése által a tancél *el nem értnek* jeleztetik.

18. A bizottsági tagok által az összes tantárgyakból odaitélt egyes bírálatok az iskolaparancsnok és az oktató tisztek által a hallgatók eddigi tevékenységéről adandó nyilatkozatok tekintetbevételével egy közös bírálatba összefoglalandók. Ha a bizottsági tagok az osztályozójegy megválasztásában megegyezni nem tudnának, akkor azon osztályozójegy ítélendő oda, melyre legtöbb szavazat esett. Egyenlő számú szavazat esetén az elnök szavazata a döntő.

19. Az igazolás eredménye mint végbírálat «megfelelő» vagy «meg nem felelő» osztályozójeggyel juttatandó kifejezésre és a tartalékos orvosi iskola parancsnoka által előkészítendő jegyzőkönyv (3. melléklet) 24. és 25. rovatába bevezetendő.

A «megfelelő» végbírálat odaitéléséhez a következő követelmények támasztandók: Szolgálati szabályzat I., II. és III. Részéből, Egészségügyi szolgálatból békében és háborúban, Katonai egészségtanból és Hadisebészetből legalább «jó», a többi tantárgyból legalább «elégéses» osztályozójeget.

20. A bizottság által az összes hallgatók rangszáma megállapítandó és a jegyzőkönyv 26. rovatába vörös tintával bevezetendő. A rangsor az egységsszámok alapján állapítandó meg; egyenlő egységnél az iskolaparancsnok ítélete a mérvadó.

21. A jegyzőkönyv lezárása után minden egyes hallgatóról egy teljtartalmú jegyzőkönyvi kivonatot kell szerkeszteni, mely (az elnök által aláírva) azon honvéd egészségügyi intézetnek küldendő meg, amelynél a hallgatónak a gyakorlati szolgálatot le kell töltenie.

Mindazon egyévi önkéntes orvosoknak, kik az elméleti képzettségüket beigazolták, a végbírálat (24. és 25. rovat) írásban tudomásukra adandó.

A tartalékos orvosi iskola befejeztével a kórházparancsnoknak — az iskolaparancsnokkal és tanárokkal egyetértőleg — minden egyévi önkéntes orvosról — jellemtulajdonságukra, kötelességérzetükre, szolgálatban és szolgálaton kívül tanúsított magatartásukra és a katonai szolgálat iránti érdeklődésre — egy külön jelentést kell szerkesztenie s ezt a 8. pont alatti jelentéshez és a jegyzőkönyvi kivonathoz (21. pont) kell csatolnia.

A jegyzőkönyv eredeti példányát május 30-(november 29-)-ig a honvédelmi miniszterhez közvetlenül fel kell terjeszteni.

22. Azon egyévi önkéntes orvosoknál, akik az igazolás megszerzéséről *lemondanak*, vagy attól *visszalépnek*, ez a jegyzőkönyv 27. rovatába bevezetendő. Azon egyévi önkéntes orvosoknak, akik a képzettség igazolásáról lemondanak, a képzettség igazolása későbbi időpontban sem engedélyezhető.

23. Oly egyévi önkéntes orvosoknak, akik honvéd (katona) orvosilag beigazolt betegség folytán a képzettség beigazolá-

sában a rendes időszakban akadályozva voltak, valamint azoknak, akik hosszasabban tartó betegség miatt az oktatásban elmaradtak és ebből az okból még a beigazolás megkezdése előtt halasztást kérnek, a kórházparancsnok megengedheti, hogy képzettségüket az iskolánál a legközelebbi időszakban beigazolhassák.

24. Olyan egyévi önkéntes orvosoknak, akik a képzettség igazolásánál nem feleltek meg, vagy akik a képzettség igazolása előtt vagy alatt visszaléptek, a honvédelmi minister annak egyszeri megismétlését és pedig, ha gyakorlatilag alkalmasak, a következő *második* iskolai időszakban, ha pedig gyakorlatilag különösen jól alkalmazhatók, már a *legközelebbi* iskolai időszakban megengedheti.

25. Különös méltánylást érdemlő esetekben egyes egyévi önkéntes orvosoknak az is megengedhető, hogy képzettségüket a tartalékos viszonyban — a rendes időszakban — beigazolhassák. Ezen kedvezmény megadása a honvédelmi ministertől kérelmezendő.

26. Amint a tartalékos orvosi iskolákban az oktatás május (november) végével befejeződött, azok az egyévi önkéntes orvosok, akik «megfelelő»-nek osztályoztattak, a kórházparancsnok által címzetes őrmesterekké léptettetnek elő.

A hallgatók ezután gyakorlati szolgálattételre azon honvéd egészségügyi intézethez vonulnak be, ahova a honvédelmi minister által beosztattak.

B). Gyakorlati szolgálatteljesítés a honvéd egészségügyi intézetekben.

27. Az egyévi önkéntes orvosok gyakorlati szolgálatteljesítésének a honvéd egészségügyi intézetekben az a célja, hogy őket ezen intézetek szolgálatmenetével megismertesse és belőlük használható másodorvosokat neveljen.

28. Több betegosztályból álló egészségügyi intézetnél az egyévi önkéntes orvosok az osztályokon felváltva alkal-

mazandók, de mindegyiknek feltétlenül legalább két hónapot kell a sebészeti osztályon eltöltenie.

Az osztályorvosfőnököknek behatóan kell az egyévi önkéntes orvosok gyakorlati kiképzésével foglalkozniok. Kötelességük, hogy velük úgy szolgálatban, mint azon kívül is összeköttetésben maradjanak, továbbá jellemükbe, érzületükbe és viselkedésükbe betekinteni iparkodjanak.

A nagyobb honvéd egészségügyi intézetekben, ahol megfelelő számú egyévi önkéntes orvos szolgál, lehetőleg egyévi önkéntes orvosi étkezdek rendezendők be; ezeken időnkint a kórház egyes honvéd orvosainak részt kell venniök.

29. Az egyévi önkéntes orvosok gyakorlati szolgálatteljesítésük alatt — ha csak valamiképen lehetséges — a lovaglásban is oktatóndók. Az erre vonatkozó intézkedéseket a honvédelmi miniszter teszi meg.

30. Egyévi önkéntes orvosi szolgálati idejük 6. hónapja közepén azok, akik az elméleti beigazolás alkalmával «megfelelő» osztályozást nyertek, a tartalékos honvéd orvosi gyakorlati képzettség tekintetében bizottságilag megbírálandók.

A bizottság a kórházparancsnokból és az osztályorvosfőnökökből álljon.

A bizottságot bírálatában azon szempont vezesse, hogy a tartalékos honvéd orvosi állás nemesak azt követeli meg, hogy az illető megfelelő orvosi szaktudással bírjon és a szabályzatokat kielégítő mérvben ismerje, továbbá, hogy ezen ismereteit gyakorlatilag is értékesíteni tudja, hanem hogy fellépésével biztosítékot nyújtson a jövőben a tartalékos honvéd orvosi állás tekintélyének fentartására.

Különösen behatóan mérlegelendő az egyévi önkéntes orvosoknak a betegekkel szemben tanúsított magatartása.

A tartalékos honvéd orvosi gyakorlati képzettség mint «különösen alkalmas», «alkalmas» vagy «nem alkalmas» osztályozandó. Az eredmény a tartalékos honvéd orvosi iskolától beérkezett kivonatok 29—34. rovataiba bevezetendő.

Nézeteltérés esetén a szavazattöbbség, szavazategyenlőség esetén a kórházparancsnok szavazata dönt.

A «ténylegesítésre alkalmas»-nak csak oly egyévi önkéntes orvos jelezhető, aki a gyakorlati képzettség igazolásánál «különösen alkalmas»-nak osztályoztatott.

A jegyzőkönyvi kivonatok a bizottság tagjai által aláírandók. A megítéltekkel a gyakorlati alkalmasságukra vonatkozó zárosztályozás (29., 30. és 31. rovat) írásban közlendő.

31. A «különösen alkalmas»-nak és «alkalmas»-nak osztályozottaknak a tartalékos honvéd orvosi állásra szolgálaton kívüli tekintetben való alkalmassága iránt az előléptetési szabály (A—25) 1. melléklete értelmében a szavazás a honvéd egészségügyi intézet honvéd orvosai (a csapatkórháznaknál beosztottakra nézve a helyőrség honvéd orvosai) által megejtendő.

Az állás tekintélyének érdekében a honvéd orvosok a megítélést a legnagyobb szigorúsággal eszközölik, hogy a honvéd orvosi tisztikarba csak teljesen alkalmas elemek juthassanak. Különös figyelmet kell fordítani az egyévi önkéntes orvos érintkezési és társadalmi körére, tapintatosságára és szolgálaton kívüli hajlamaira.

Ennélfogva a 8. és 21. pont szerint szerkesztett jelentéseket a szavazásnál lelkiismeretesen értékelni és szükség esetén még a szavazás előtt idejekorán az egyévi önkéntes orvosok előéletéről tudakozódní kell.

A honvéd orvosok határozata a minősítvényi táblázatba és a jegyzőkönyvi kivonatba (32. rovat) bevezetendő.

32. Azon egyévi önkéntes orvosok kiegészített jegyzőkönyvi kivonatainak, akik az elméleti beigazolásnak eredménye és a gyakorlati alkalmasság alapján legalább «alkalmas»-nak osztályoztattak, és szolgálaton kívüli tekintetben is alkalmasak, segédorvoshelyettessé leendő kinevezésük céljából *szeptember 20-ig (március 20-ig)* a honvédelmi miniszterhez kell beérkezniük.

33. Ugyanilyen eljárás (30—32. pont) követendő az egyévi önkéntes orvosi szolgálatteljesítés kilencedik hónapjának közepén azokkal szemben, akik bizottságilag még nem íté-

tettek meg, tekintet nélkül arra, hogy elméleti képzettségüket beigazolták-e, vagy sem.

Ezen egyévi önkéntes orvosok jegyzőkönyvi kivonatai is a honvédelmi miniszterhez előterjesztendők és egyidejűleg a 24. és 25. pont szerint esetleges javaslatok is teendők.

34. A segédorvoshelyettesé váló előléptetésre alkalmas egyévi önkéntes orvosok felszólítandók, hogy a kórházparancsnokokhoz terjesszék be :

a) a Szolgálati szabályzat I. rész 44. pontja szerint kiállított kötelezöt,

b) írásbeli nyilatkozatot, hogy azon szolgálati könyveket, a melyekre a tartalékos honvéd orvosnak a Védtörvény utasítás IV. részének I. melléklete szerint feltétlenül szüksége van, beszerzik és nyilvántartják.

Ezen okmányok helyes kiállítása a kórházparancsnok által a jegyzőkönyvi kivonat «Megjegyzés» rovatában igazolandó.

4. §. Az egyévi önkéntes orvosok gyakorlati szolgálatteljesítése a csapatnál.

35. Az egyévi önkéntes orvosi minőségben a csapatnál teljesítendő három hónapi szolgálatnak az a célja, hogy ők a csapat egészségügyi szolgálatába gyakorlatilag bevezetessenek és hogy azt egész terjedelmében elsajátítsák. Ez a feladat a csapatorvosfőnökre hárul.

A csapatokhoz való beosztást a honvédelmi miniszter szabályozza.

36. A csapatorvosfőnökök az egyévi önkéntes orvosokkal (egyévi önkéntes segédorvoshelyettesekkel) ezen szolgálatteljesítésük alatt az egészségügyi szolgálatot a harcban ismételtelen a terepen is megbeszélni tartoznak. Ezen szolgálatteljesítés befejeztével a csapatorvosfőnök minden egyes egyévi önkéntes orvosról (egyévi önkéntes segédorvoshelyettesről) csapatorvosi minőségben való alkalmazhatóságára nézve rövid jelentést szerkeszt, mely a csapatparancsnok által véleményezendő és az állománytestnek (helyőrségi kórháznak) megküldendő.

37. A tényleges szolgálat teljesítése után az egyévi önkéntes orvosok (egyévi önkéntes segédorvoshelyettesek) a tartalékba helyeztetnek. Azok az egyévi önkéntes orvosok, akik a tartalékos honvéd orvosi rendfokozat eléréséhez megkívánt alkalmasságot nem igazolták be, vagy az előírt egyéb feltételeknek nem felelnek meg, a katonai tudásuknak és képességüknek megfelelő rendfokozatban — amelybe a kórházparancsnok által előléptethetők — de orvosi szolgálatra való rendeltetés mellett állománytestük tartalékába áthelyeztetnek.

38. A segédorvoshelyetteseknek segédorvosokká való előléptetésére nézve az A—25 szolgálati könyv határozványai mérvadók.

39. Olyan egyévi önkéntes orvosoknak, akik a gyakorlati szolgálatteljesítés alkalmával nem feleltek meg, saját kérelmükre a honvédelmi minister megengedheti, hogy gyakorlati képzettségüket újólág egy négy heti tartamú rendes szolgálati gyakorlat alatt beigazolhassák. Ezen szolgálatteljesítés eredménye a honvédelmi ministernek bejelentendő.

Egyévi önkéntes orvosoknak, akik az elméleti és gyakorlati igazolásnál nem feleltek meg, az ismétlés nem engedélyezhető.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Az egyévi önkéntes orvosok elméleti oktatásának terjedelme az első katonai kiképzés alatt.

Szolgálati szabályzat I. és III. rész.

Hivatás- és álláskötelmek általában. Magaviselet. Egyletekben, gyülekezetekben, tüntetésekben, képviselőtestületekben, valamint a nyilvános sajtóban való részvétel. A fölé- és alárendeltségi viszony. Szolgálati rend. Az alárendeltek (alattosok) magatartása. Fegyelem. Eljárás megbetegedéseknél. Öltözködés. A fegyelmi fenytő hatalom lényege. Legfontosabb hadicikkek. Személyi szabályok általában és az egyévi önkéntes számára. Magatartás az ellenség előtt. Tiszteletadások általában. A m. kir. honvédséghez és a cs. és kir. közös hadsereghez tartozó egyének, állománycsoportok, rendfokozatok (rangosztályok) és szolgálati viszonyok szerint.

Harcászat és harcéri szolgálat:

Általános határozványok a menetekről, elszállásolásról, biztosító szolgálatról; a gyalogsági harc lényege.

Hadseregszervezés:

A fegyveres erő tagozásának általános ismerete. A fegyvernemek szervezetének alapvonásai. A hadrakelt hadosztály szervezetének általános ismerete.

Becsületügyek:

Mint az arcvonalbeli egyévi önkéntesek számára.

Tereptan:

Katonai térképek olvasása, tájékozódás a terepen, a térkép összehasonlítása a tereppel.

Katonai ügyirály:

A katonai ügyirály fontosabb szabályainak és alakjainak általános ismerete, személyi vonatkozású ügydarabok szerkesztése.

Egészségügyi szolgálat.

Egészségügyi szolgálat a csapatnál a helyőrségben, menetek alatt, laktáborban, táborban, ütközet alatt és után; a csapat egészségügyi személyzete és anyaga. A genfi egyezmény lényege. Az egészség ápolása, az első segélynyújtás és betegek szállítása.

2. melléklet

a 3. §. 11. pontjához.

Tanterv

a tartalékos honvéd orvosi kiképzésre.

Az egyévi önkéntes orvosok a szükséges tansegédleteket, továbbá az író és rajzeszközöket elvileg sajátjukból kötelesek beszerezni.

A tantervben előírt tankönyvek és tansegédletek legújabb kiadása használandó.

Minden tárgynál lehetőleg a gyakorlatilag alkalmazó oktatási módot kell követni. A tisztán elméleti oktatás lehetőleg kerülendő. A tárgyakat főképen gondosan megválogatott példák alapján kell ismertetni.

1. Katonai gyakorlatok.

Naponta ismétlődő csukló-, torna vagy vívógyakorlatok, szakaszban végrehajtott alaki mozdulatok és kihallgatási gyakorlatok által a katonai tartás és a feszes fegyelmezett fellépés tökéletesítésére kell törekedni.

2. Szolgálati szabályzat a m. kir. honvédség számára I. és III. része. (Gyalogság).

Tansegédlet: Ezen szabályzatok.

Tancél: Az I. és III. rész általános határozványainak ismerete a honvéd orvos hatáskörének megfelelő terjedelemben. A szabályzat határozványainak gyors fellelése a könyvben.

A tananyag terjedelme:

A szolgálati szabályzat I. részéből:

Előzetes észrevételek. Hivatás- és álláskötelmek általában. Istenfélelem. Erkölcösség. Magaviselet. Közszellem és egyetértés. Magatartás az ellenség előtt. Egyletekben, gyülekezetekben, tüntetésekben, képviselő testületekben, valamint a nyilvános sajtóban való részvétel. Szolgálat. A fölé és

alárendeltségi viszony. Az alárendeltek (alattosok) magatartása. Az előljárók (feljebbvalók) magatartása (kivonatossan. Napi rend, ébresztő és takarodó, ügyeleti szolgálat (a legszükségesebb mértékben), kihallgatás, •közétkezés (kivonatossan, napi parancsok kiadása és közzététele, ismertető jelek, a legénység kijárása (kivonatossan, jelentések (a legszükségesebb mértékben), öltözet. Kivonulások (a legszükségesebb mértékben).

Különleges szolgálatok (41—45. §-ok) kivonatossan). Tiszteletadások (kivonatossan). Riadó, magatartás tűzveszélynél.

Fegyelmi fenyítő hatalom (kivonatossan), katonai igazságszolgáltatás, büntető feljelentés, eljárás szokéseknél.

Illetékesség polgári jogügyekben.

Hadicikkek (kivonatossan).

A m. kir. honvédséghez és a cs. és kir. hadsereghez tartozó egyének állománycsoportok, rendfokozatok és szolgálati viszonyok szerint.

A katonai személyek végrendelkezésére nézve fennálló kedvezményekre vonatkozó határozványok.

Szolgálati szabályzat, III. rész. (Gyalogság).

Előzetes észrevétel. Személyi szabályok a gyalogos, egyévi önkéntes sebesült- és kötszervívó, őrzetető, altiszt, zászlós számára, a tisztek számára általában, a honvéd orvos számára.

3. Szolgálati szabályzat, II. rész.

Tansegédlet: Szolgálati szabályzat a m. kir. honvédség számára, II. része. Tankönyv egyévi önkéntesek számára, I. rész.

Tancél: A csapat tagozódásának és tevékenységének megértése menetközben, a táborban, ütközet alatt és után, a honvéd orvos számára szükséges mértékben.

A tananyag terjedelme:

Helyzetjelentések, harcjelentések, harcleírások, parancsok, jelentések és közlések kiállítása, naplók, reggeli jelentések, közlekedő és összekötő eszközök, eligazítás, parancsok közvetítése, parancsnokságok, csapatok és intézetek jelzése.

A csapatok tagozódása és az intézetek beosztása menetek alatt.

Az elszállásolás módjai.

A biztosítás lényege, mozdulatok és pihenés alatt; a biztosító csapatok tagozódása.

Magatartás harc alatt és után.

Igazolványlapok és jelvények.

Hadi foglyokkal való eljárás.

A legfontosabb nemzetközi megállapodások.

4. Egészségügyi szolgálat békében:

Tancél: A csapatorvos legfontosabb teendőinek ismerete, a honvéd egészségügyi intézetek betegosztályain teljesítendő szolgálat ismerete.

Tansegédlet: Szabályzat a m. kir. honvédség egészségügyi szolgálatára, I. és II. része, a katonai gyógyszerkönyv.

A tananyag terjedelme:

A Szabályzat a m. kir. honvédség egészségügyi szolgálatára I. részéből:

A honvédorvosok és csapat orvosfőnökök hatásköre és kötelességei, továbbá a legfontosabbak a hadosztály egészségügyi főnök hatásköréből.

Egészségápolás a helyőrségekben, menetekben, táborokban. Laktanyarend (kivonatosa), szobarend (kivonatosa), étkezés, orvosi ügyeleti szolgálat. A betegek kezelése laktanyákban, laktáborozásoknál, menetekben és táborokban. Gyengélkedők megvizsgálása, gyengélkedő szobák és azok berendezése, a gyógyszerek és egészségügyi anyag beszerzése és felhasználása (kivonatosa). Az egyévi önkéntesek, a havidíjasok, a legénység családtagjainak gyógykezelése.

Betegeknek egészségügyi intézetekbe való átadása, betegszállítványok, sorozás, bemutatás, honvéd- és vegyes felülvizsgálat (a legfontosabbak).

Törvényszéki orvosi működés, eljárás sérüléseknél és mérgezéseknél, továbbá természetellenes és erőszakos haláleseteknél, halálesetfelvétel, halottkémlés.

Szabályzat a m. kir. honvédség egészségügyi szolgálatára II. részéből:

Elvi határozványok a honvéd egészségügyi intézetek részére, a másodorvos, az osztályorvosfőnök (kivonatossan), egészségügyi segédszemélyzet, gyógyszertár. A betegek felvétele, elhelyezése, magatartása (kivonatossan), betegek gyógykezelése, fogyatékbba vétele (kivonatossan), ügyeleti szolgálat, gyengélkedőházak (kivonatossan), a betegek ételmezése a honvéd kórházakban (a legfontosabbak).

5. Egészségügyi szolgálat háborúban.

Tancél: általános tájékoztatás az egészségügyi szolgálatból háborúban, az orvosi szolgálat ismerete a hadosztályon belül. Az önkéntes betegápolás háborúban.

Tansegédlet: Szabályzat a m. kir. honvédség egészségügyi szolgálatára, IV. rész és függelék.

A tananyag terjedelme: az egészségügyi szervezet átnézete háborúban, egészségügyi csapat, igény betegápolásra, genfi és hágai conventio, vezető honvéd orvosok, ezeknek állása és hatásköre, az egészségügyi szolgálat vezetése a hadosztályparancsnokságoknál, egy önálló dandár- (oszlop-, különítmény-) parancsnokságnál. A csapatok egészségügyi személyzete és egészségügyi anyaga, az egészségügyi szolgálat a csapatnál menetek alatt, laktáborozásnál és táborban, egészségügyi szolgálat a csapatnál ütközet alatt és után, egészségügyi szolgálat a csapatnál hegyi háborúban.

Hadosztály egészségügyi intézetek, dandár egészségügyi intézetek, táborig kórházak táborig és hegyi felszereléssel, táborig gyengélkedőházak, járványkórházak, kórházvonalok, betegvonatok, kórházhajók, betegszállító hajók, beteg tovaszállítás.

6. Katonai egészséggtan.

Tancél: a legfontosabb egészséggtani határozványok ismerete az egészségügyi szolgálatból békében és háborúban, fertőtlenítés.

Tansegédlet: a m. kir. honvédség egészségügyi szolgálatára vonatkozó szabályzat idevágó határozványai. Uta-

sítás a fertőző betegségek elleni védekezésre a m. kir. honvédségnél (H—11. szolgálati könyv): továbbá Lehrbuch der Militärhygiene von Oberstabsarzt Dr. Hladik.).

A tananyag terjedelme: Az egészségügyi előgondoskodás fontossága általában (példák a béke- és hadviszonyokból).

Talaj: általános követelmények egészségügyi szempontból.

Levegő és éghajlat: éghajlathoz való alkalmazkodás (acclimatisatio).

Víz: a víz egészségtani jelentősége, vízszükséglet, cystemák és azok létesítése, víztisztítás erőművi, physikalis és vegyi eszközökkel, vízellátás táborban.

Elhelyezés: laktanyák és azok berendezése, szellőztetés, tisztogatás, vízellátás, csatornázás, hulladékok eltávolítása.

Átmeneti elhelyezések: beszállásolás, laktáborozás, helysértábor, szabadtábor, sátrak, kunyhók, barakkok (berendezés, vízellátás, főzőhelyek, hulladékok eltávolítása, latrinák).

Betegelhelyezés:

Táplálkozás: a katonai élelem békében és háborúban, annak összetétele és elkészítése. A tápszerek és élvezeti cikkek eltartása (alkohol, tea, kávé, dohány), iszákosság.

Menetek: a menetek beosztása, a megterhelés és hő befolyása a menetteljesítményre, edzés, menetegészségtan (pihenők, könnyítések a menetek alatt, vízellátás stb.). Menetbetegségek, hóguta, bőrápolás, lábápolás.

Fertőző betegségek: azoknak elterjedése a hadseregben, befolyásuk a hadviselésre (példák), a physikai és kedélyi fáradoalmak befolyása a fogékonyságra. Védekezés a fertőző betegségek ellen békében és háborúban. Védőoltás, gyógyszerumok, köztisztasági és egészségügyi bizottságok. Fertőtlenítés, az egészségügyi viszonyok javítása.

7. Hadisebészet.

Tancél: a sebészi tevékenység alapjainak ismerete háborúban.

Tansegédlet: H—8. Tájékoztató a harcmezőn végzendő hadi sebészi beavatkozások felől (Leitfaden der praktischen Kriegschirurgie von Dr. Walter v. Oettingen).

A tananyag terjedelme:

Hadi lőfegyverek és azok hatásának terjedelme, az emberi test lövési sérülései és azoknak következményei. Sérülések aknák által, megégés, megfulladás, megfagyás, sérülések kézi fegyverek által. Első segély a harcmezőn, sebkötöző csomagok. Kötés, sebgyógyulás és sebfertőzés, asepsis, antisepsis, fertőtlenítés a harctéren. Lősebek a fejen, törzsön, végtagokon.

A betegek szállítása a harctéren, elhelyezés és ápolás.

8. Hadseregszervezet.

Tansegédlet: Tankönyv az egyévi önkéntesek számára, III. rész. Hadseregszervezet.

Tancél: a véderőtörvények elvi határozványainak ismerete, a fegyveres hatalom tagozódásának, valamint a csapatok és intézetek szervezetének általános ismerete. A hadrakelt sereg szervezetének általános ismerete, különös tekintettel a hadosztályok szervezetére, az egészségügyi szolgálat szervezetének kiemelése mellett. A Védtörvény Utasítások azon határozványainak ismerete, melyek a tartalékos orvos személyére vonatkoznak. A katona orvos kötelességeinek általános ismerete mozgósítás alatt (részletes számadatak mellőzendők). A fegyveres hatalom szervezetének általános megértése előmozdítandó. (Kórházi raktárak [hadikészletek] megtekintése ajánlatos).

9. Tereptan.

Tansegédlet: Tankönyv az egyévi önkéntesek számára, IV. rész.

Tancél: A terep részek és terep tárgyak megnevezése és azoknak katonai fontossága. Egyezményes jelek, térkép-olvasás, tájékozódás a terepen. Egyszerű vázlatok elkészítése.

10. Katonai ügyirály.

Tansegédlet: Tankönyv az egyévi önkéntesek számára, VI. rész.

Tancél: A katonai ügyirály fontosabb szabályainak és a külalakra vonatkozó határozványainak általános ismerete; oly rövid ügyiratok szerkesztése, melyek a csapatorvos hatáskörébe tartoznak, valamint a tartalékos honvéd orvos személyi ügyeire vonatkoznak.

11. Gazdászat-közigazgatási szolgálat.

Tansegédlet: Tankönyv az egyévi önkéntesek számára VII. rész. Szabályzat a honvédség egészségügyi szolgálatára, II. rész.

Tancél: azon határozványok általános ismerete, amelyek a honvéd egészségügyi intézetek gazdászatkezelésére vonatkoznak; határozványok a szállítmányok vezetésére. A honvéd orvosra vonatkozó legfontosabb gazdászatkezelési okmányok szerkesztése.

12. Magatartás becsületügyekben.

Tansegédlet: D—1. Becsületügyi szabályzat.

Tancél: kellő tájékozódás becsületügyekben való magatartásra nézve.

Kiszabat: a becsületügyi eljárás célja és tárgya. Becsületügyi választmányok. A becsületügyi eljárás megindítása és annak lefolyása. A vádlott kötelességei. A védő választására vonatkozó határozványok, ennek jogai. A becsületügyi tanács határozatainak kihirdetése és ennek következményei. A becsületügyi tanács határozatának megfellebbezése. Rendfokozatról való leköszönés a becsületügyi eljárás elkerülése végett. A becsületügyi választmány kötelezettsége tanácsok adására nézve becsületügyekben. Ezek elintézése.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

III. Die Bedeutung der Forderung

Faint, illegible text in the middle section, possibly bleed-through.

IV. Zusammenfassung

Faint, illegible text in the lower middle section, possibly bleed-through.

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly bleed-through.

Jegyzőkönyv

az egyévi önkéntes orvosi iskola hallgatói által a tartalékos honvéd orvosi rendfokozat elnyeréséhez megkövetelt képzettség igazolásánál felmutatott eredményről az 19... évi október 1-től (április 1-től) 19... évi június 30-ig (december 31-ig) terjedő időszakban.

Megjegyzés:

1. Az 1—27. rovatok a tartalékos orvosi iskolában, a 28—37. rovatok azon honvéd egészségügyi intézet által töltendő ki, melynél az egyévi önkéntes orvosok a gyakorlati szolgálatot teljesítették.

2. A 2. rovatban az egyévi önkéntes orvosok betűrendben vezetendőek be és pedig:

a) azon egyévi önkéntes orvosok, kik az igazolást első ízben szerzik meg;

b) azon egyévi önkéntes orvosok, kik ezt ismétlik.

3. Az 1—6 rovatoknak egyezni kell az anyakönyvi lapokkal; az 5—6 rovatokba be kell vezetni, hogy az illető a tényleges szolgálatot állam-, vagy saját költségen teljesíti-e.

4. A 7. rovat a tartalékos orvosi iskola parancsnokának bírálata jegyzendő be.

5. A 8. rovatban rövid, szabatos leírás adandó.

6. A 9. rovatba: esetleges alkalmazás egyetemi klinikákon vagy intézetekben, betegápoló házakban stb.

7. A 10. rovatba bejegyzendő: a magyar (a VI. honvéd kerületbelieknél a horvát) nyelv ismerete, külön szóban és írásban; a magyar szent korona országaiban divó más nyelvek ismerete, végül az idegen nyelvek.

A magyar szent korona országaiban divó nyelvek megjelölése: «Tökéletesen» (tkl) az illető nyelv tökéletes ismerete és annak használatában teljes jártasság;

«a szolgálat igényeinek megfelelően (sz. i. m.) az illető nyelv oly mérvű ismerete, mennyire a szolgálati érintkezéshez szükséges különösen parancsok és magyarázatok adása az illető nyelven;

«szükségképen» (szüksk.) csak a legfontosabb, katonai szolgálati kifejezéseknek és érintkezési alakoknak ismerete az illető nyelven.

A magyar (horvát) nyelv ismerete írásban csak akkor jelölhető «a szolgálati igényeknek megfelelően» osztályzattal, ha az egyévi önkéntes orvos a parancsokat megérti és jelentéseket érthető módon szerkeszteni képes.

Az idegen nyelvek az egyévi önkéntes orvosok érvényes bizonyítványai-ban levő osztályzatokkal azonos módon jelölendőek meg.

ország: kórházban

M. kir. kórház

Cím	Tulajdonos		Az elméleti beigazolás eredménye	Megjegyzés
	Név	Alkalmasság		
20	Gazdaságtudományok	Alkalmatlan		
21	Magántartás becsületes ügyekben	Alkalmatlan		
22	Katonai gyakorlat	Alkalmatlan		
23	Egységiszám	Alkalmatlan		
24	Megfelelő	Alkalmatlan		
25	Meg nem felelő	Alkalmatlan		
26	Rangszám	Alkalmatlan		
27	Megjegyzés			
28	Rendfokozat			
29	Különösen alkalmas			
30	Alkalmas			
31	Nem alkalmas			
32	Alkalmasság az előléptetési szabály I. melléklete szerint			
33	alkalmas			
34	nem alkalmas			
35	Lovaglásban való jártasság			
36	Allandó tartózkodási hely. Honvéd kiegészítő parancsnokság			
37	Megjegyzés			

Name	
Address	
Occupation	
Religion	
Education	
Marital Status	
Family Size	
Income	
Assets	
Liabilities	
Net Worth	
Remarks	
Date	
Signature	
Initials	